

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пош. Конто пошт. шл. 143.322. Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописи не звертаються.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 450 зод. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зод.</p>	<p>В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.</p>
---	---	--

Шкільний плебісцит.

Львів, 15. листопада 1927.

Загальний З'їзд „Рідної Школи“ 12 ч. м. на чолі своїх постанов і резолюцій поставив знову боротьбу за рідне шкільництво, за науку і виховання українських дітей в рідній мові.

Зважаючи обставини, що законну можливість українського громадянства виявити біля воли на українському школою деякі нехотіли використати для зліквідування польського шкільництва на землях під Закарпаттям, вислідом чого українське шкільництво перестало на ділі на тих землях існувати. — Загальний З'їзд стверджує необхідність використати повною мірою шкільного закону в 31. липня 1925 р. на основі...

Приймаючи в р. 1925 до шкільного плебісциту, українське населення могло сподіватися, що при допомозі шкільного закону на основі безпосереднього домагання поліції можна буде установити шкільну мережу на Зах. Україні. Згадав, закон, ухвалений польською миствою сойму (від крайньої правни до лівобережної лівни), ставив передборні трудіші українському населенню в досягненні, а навіть збереженні рідного шкільництва, домагаючи до участі в плебісциті лише ті місцевості, які на основі польського перепису з 30. вересня 1921 року мають щонайменше 25 проц. українського населення. Конскрипції, переведені польськими органами австрійських часів, мають вже свою устатковану марку, як невірні, помилкові і фальшиві. А вже вершини невірності і фантастичності є в австрійському переписі з 1921 р., в якому українське населення не брало участі. Спирати шкільний плебісцит на фальшиві статистичні дані, це в сумнів навіть польська сторона, не виключаючи й „самого“ польського, — цей наглядний бісур, цей змагання звести на мапі саму ідею плебісциту. І справді, після плебісциту десятки місцевостей в 70—80 проц. українських адміністративних довідалися, що в них немає 25 проц. українського населення. В самому законі міститься застереження, бо він має характер не одноразовий, лише постійно змінюється. Населення, яке постійно змінюється, приростає або зменшується, має право кожного року проводити шкільний плебісцит. Отже постійна змінність опертості на постійній основі фальшивого перепису, який переведений доволі, часто принагідними і об'єктивними невідомими елементами, є кожен рік для поляків.

Великі привілеї для польської сторони містяться ще і в тому, що варіанти польського елемента оцінено в порівнянні з українським. Право на науку в рідній мові дають 40 українських дітей на основі декларацій їх батьків. Але вже 20 дітей дають польської науки в школі, а на ніщо. Школа в такому вигляді стає тав. утравістичною, отже технічне переведення плебісциту, про агітацію і погрози та заборону українського елемента в шкільництві, про перепони в шкільних інспекторів і старост, про намови відкликати підп.

лося за рідною школою, десятки тисяч декларацій говорило проречисто про те, якої школи бажає населення. Можна було сподіватися, що з огляду на безуспішну контр-акцію польських урядових і громадянських чинників українське населення збуде (на північно-західних землях) та збереже (в Галичині) рідну школу.

Однак важка, вбивча дійсність розвіяла всі найтвердіші надії. Польський уряд тодішньої хієнопастівської більшості на спілку з „організаціями народними“ здесцікував українське шкільництво в Галичині і знищив його до тла на Волині. Про Холмщину і Підляшя навіть не приходиться говорити, бо там уже сам закон не дозволяв навіть домагатися української школи.

Українське населення стрінуло спрепаровані висліди шкільного плебісциту глухою мовчанкою, а польонізатори затріумфовали. Маючи паперовий закон для заграниці, закон, який б. „санційний“ міністр освіти Суйковський називає „швейцарським“, польська сторона під його покрішкою повела генеральний наступ на українське шкільництво. Тим способом досягнула вона подвійну мету: зліквідували українське шкільництво і вбили віру в українського населення в можливість відискати його і розбудувати. А одночасно для заграниці існує „швейцарський“ закон.

Останній плебісцит під польською кермою досягнув своєї мети. Він вимагав від нас великого напруження, заходів, енергії, впертості в поборюванні безчисленних перепон, а у висліді приніс не лише ліквідацію українського шкільництва, але зне-

віру, знеохоту, сумніви, чи взагалі правним шляхом можна щонебудь досягнути. Посів песимізму в наших рядах є союзником наших противників. Вони нас втомили і наглядно показали безвиглядність плебісцитової акції. А маючи такого певного союзника, що виріс на психологічному підкаді, вони далі проводять свою акцію. Рік-річно з останків українського шкільництва вони відривають кількадесят шкіл у свою користь. Коли після плебісциту 1925 р. зберіглося ще яких 900 шкіл з 3200, то в цьому році остало при житті вже лише 700 українських шкіл. Коли пасивно будемо приглядатися цьому процесові, то за кілька літ зникне українське шкільництво з лиця землі.

Тому мусимо вийти зі стану пасивності. Життя є вічною боротьбою. Мусимо боротися! Коли ми впали, то треба зриватися до нової боротьби. Колиб ми навіть і в новому зриві нічого не виграли, то все-таки повторюванням плебісцитової акції ми кінєць-кінців втомимо противника і примусимо його прислухатися до бажань і домагань міліонів.

Перед нами ще півтора місяця (до кінця грудня ч. р.) на використання шкільного закону з 1924 р. Нехай же батьки й опікуни не проминуть нагоди вплинутися за рідною школою для своїх дітей. В кожній громаді, де є польська або тав. утравістична школа мусить негайно розпочатися плебісцитова акція. Не зневірюймося, не упадаймо духом, але з вірою в слушність і вагу справи, за яку боремося, йдім до боротьби за рідну школу.

Українське шкільництво на Волині.

„Ніяке зі суспільних питань не є так пильне і ні одно на випадок занедбання не грозить такими страшними наслідками, як справа польського шкільництва на східних окраїнах!“

Так писав професор Сікора, будучи ще віцепрезесом ТШЛ в Кракові; а ставши опісля шкільним куратором на Волині — мав він змогу і силу свої теоретичні вшехпольські міркування на цій „найважливішій і найпильнішій ділянці“ перевести практично в життя. І треба признати, що в тому напрямі використав свій уряд якнайсовісніше.

Не від річи буде в хронологічному порядку представити кожноточасний стан українського шкільництва на північно-західних українських землях під Польщею від хвилі, як ті землі опанувала Польща — аж по нинішній день.

Отже в часі, коли Польща опанувала була північно-західні українські землі, існувало за „сокальським кордоном“ 1050 українських всенародніх шкіл, що повстали були під австрійською і німецькою окупаціями та за короткий час української влади. (В тому часі українських всенародніх шкіл у Галичині було 2612, отже всі: українських шкіл під Польщею було 3662.)

До 1. грудня 1923 р. спольонізовано на північно-західних українських землях дві третини загального числа українських державних всенародніх шкіл, а саме тогож дня

стан всенародніх шкіл на Волині представлявся ось як:*)

Викладова мова:	Число шкіл:
українська	369
польська	631
російська	7
чеська	30
німецька	18
утравістична (поль.-україн.)	98
Разом	1.153

В томуж часі (1. грудня 1923) остали на Поліссі ще тільки 3 українські всенародні школи, зрештою всі позамішовано там на польські. Таким чином з 1050 українських шкіл остало на північно-західних українських землях 1. грудня 1923 р. загалом 372 українських шкіл.

На Холмщині і Підляшю не остало вже тоді ані одної української школи!

Взявши під увагу, що тав. утравістичні школи — це властиво такіж самі польські школи як і чисто польські, тому всі утравістичні школи слід трактувати на ділі як польські школи. Таким чином число польських і т. зв. утравістичних шкіл виносило дня 1. грудня 1923 р. 729 або 63 проц., а українських 372, себ-то 32 проц. загального числа шкіл.

В 1923/24 шкільнім році стан дер-

*) Sejm Rzeczypospolitej polskiej. Okres I. Sprawozdanie Komisji budżetowej i preliminarz w budżetowym Ministerstwa Wzajemnej Religijnych i Oświecenia Publicznego na rok 1924. Sprawozdanie i posel Stanisław Rymer, Druk 1860, Część 13.
*) Пати у вчерашньому числі про стан шкільництва на Волині повідомляв з 14. 31. 1927 р.

жавного шкільництва на Волині представлявся ось як:*)

Викладова мова:	Число шкіл:
українська	369
польська	597
німецька	18
російська	7
чеська	29
утрав. (польсько-українська)	146
„ (польсько-укр.-чеська)	1
„ (польсько-німецька)	1
„ (польсько-чеська)	1
Разом	1.156

На Поліссі українських шкіл було тоді всього 3.

Отже в 1923/24 шкільнім році число польських і т. зв. утравістичних шкіл на Волині виносило 747, себ-то 64 проц., а українських 360 або 31 проц.

В шкільн. році 1924/25 число шкіл на Волині виносило:

з українською шкіль. мовою	301
„ польською „ „	682
„ чеською „ „	19
„ німецькою „ „	6
„ російською „ „	3
Утрав. (польсько-україн.)	94
„ (польсько-нім.)	1
Разом	1.095

На Поліссі було тоді 2 українські школи.

Отже в шк. році 1924/25 число польських і т. зв. утравістичних шкіл виносило вже 777, себ-то 71 проц., а українських спало на 301, себ-то 27 проц. загального числа шкіл на Волині.

На підставі шкільного закону для східних окраїн з дня 31. липня 1924, року, який суперечить польській конституції і міжнародним договорам, а зокрема на підставі виконного розпорядку до нього з дня 7. січня 1925 р., який знов суперечить навіть самому законові — змели польські міродайні чинники одним махом все українське всенародне державне шкільництво з лиця землі на області північно-українських земель, — оставляючи тільки в Галичині 917 т. зв. українських шкіл.

Після травневого перевороту говорилось багато про „надмір несправедливості“ та про „крякди“ попередніх урядів, про необхідність направи тих нестерпних відносин, однак на словах і скінчилося. На ділянці шкільництва мимо особистих змін у волинській шкільній кураторії остало все по давньому. Мало того. Не тільки не направлено затодіяної страшної крякди, але польонізаційну систему продовжується далі, негірше, як за Ст. Грабського. Наслідником Сікори став Костро, а цього останнього змінив куратор Шельонговський, який урядую по нинішній день. Чи здалися на що ці персональні зміни — говорять проречисто найновіша шкільна статистика на Волині оголошена „Пшегльонд-ом Волинськ-ім“) Дати ці такі вимовні і для українського загалу поучаючі, що уважаємо необхідним їх навести в цілості:

Число шкіл:	Після стану з грудня 1924	1927
Польська викладова мова	407	385
Польська шкіль. мова + українська мова як необов'язковий предмет	301	341
Утрав. (польсько-українська)	351	388
Утрав. (польсько-чеська)	—	8
Чеська викладова мова	18	18
Утрав. (польсько-чеська)	17	13

*) Kwartalnik Statystyczny, Rok 1926, Tom III, Zeszyt 3. Szkolnictwo powszechne. — „Szkoly powszechne na Wołyniu“. — „Przegląd Wołyński“, № 42 (174) z 23. 1927

Українська (польсько-німецька)	6	6
Українська викладача мови	—	4
Разом	1.379	1.187

Не менше характеристичне число учителів Волині по народності, яке подаємо на підставі даних захитованого тут „Пшегабонд-у Волинь-кого“. Отже число волинських учителів по народності представляється в 1927 р. ось як:

польські	1.573
українські	372
мессалі	82
чехи	23
німці	10
білоруси	4
інші	3
Разом	2.067

З повинного виходить, що число польських шкіл на Волині виноситься 99 проц. загального числа шкіл. Українських шкіл тільки в цьому шк. році повстало 4, себ-то — як на сміх — 0,3 проц. (!), а повстали вони внаслідок другий раз внесених шкільних декларацій. Інша справа — ще треба перевірити — чи в тих школах вчать учителів українці чи поляки, — бо як останні, то українська викладача мови має тільки теоретичне значіння. Отже за останній рік число польських шкіл на Волині зросло з 708 на 729, себ-то повстало 21 нових польських шкіл; а число польського учительства (1573) в порівнянні до числа українського учительства (372) стоїть у відворотному відношенні до числа українського й польського населення на Волині.

З уваги на постійне поширювання польських шкіл на українських землях і постійне польонізування останніх вже т. зв. українських шкіл — не представляє жадної вартості обіжник міністра Добруцького про „впровадження“ української мови до польських гімназій. Іменно української мови мається вчити тільки в нижчих класах тих гімназій, в яких не приходить латинська мова, причому лиха нота з української мови не має впливу на перехід ученика до вищої класи, а ученики „польського походження“ взагалі необов'язані вчитися української мови. Річ ясна — таке явне нехтування української мови приносить тільки шкоду і з українського становища було б краще, якщо міністр Добруцький був би взагалі не видавав дотичного розпорядку, який і так нароби був стільки непотрібного шуму серед істинно патріотичної польської братії. Признання права прилюдності 3-ом українським приватним гімназіям не може навіть в тисячній частині зрівноважити той кризис, яку заподіяно українському народові польонізацією усього все-народного українського шкільництва до той бік „сокальського кордону“.

Такий стан не дається вже там довше утримати. Українське населення на Волині, хоча незвичайно загублене і стероризоване, стає чимраз відважніше до активної боротьби за свою рідну школу. І так: Чарухіська громада (гміна) луцького повіту заперестувала проти утравізації тамошньої школи в той спосіб, що родичі перестали посилати своїх дітей до утравізованої школи. Очевидно, прийшли репресії, бо в Польщі обов'язує шкільний примус. Кругом 1300 громадян покарано арештом за непосилання дітей до школи. Однак не було фізичної змоги такого великого числа горожан помістити в арешті, тому воевідство знесло ті кари.

В Милостіві рівненського повіту рівнож заперестували батьки в подібний спосіб проти утравізації тамошньої школи. Шкільна влада вдалася в переговори і змінила надісланих польських учителів українськими, та української мови навчання впровадити не хотіла. У відповідь на це громадяни спровадили собі 2 приватних українських учителів, які поки-що ведуть там збірні акції по українськи.

Як активний протест проти польонізаційної системи засновують громадяни і далі свої українські приватні школи згадано збірні лекції. І так повстала українська приватна школа в Рівному і Серпії, а зб. лекції в Гуменниках, Макотертах і других громадах.

До боротьби за українську школу стають самоврядні тіла: громадські ради та повітові союзи.

Взагалі українське громадянство Волині більше дорожить своєю рідною школою, як це ми собі уявляємо. Тільки досі ця боротьба за своє рідне шкільництво не була планова і скоординована, а більше доривочна.

В надходячому сезоні шкільного плебісциту (до кінця грудня кожного року) мають там намір перевести масову акцію в справі вношення шкільних декларацій за українськими школами. Таку акцію вважають необхідною тому, бо це одинокий правний засіб виказання своєї волі за рідною школою. Вправді угодові кола з парадію покійного Оскарка відрадіжуют переводити шкільний плебісцит, однак вони не мають ніякого впливу на народ і тому вони не в силі здержати загальної народньої стихії.

Як досі справи стоять — то плебісцитова шкільна акція за українською школою на північно-західних українських землях буде переведена в найширших розмірах. Однак слід подбати, щоб та акція не була відорвана, а обняла безумовно всі українські землі під Польщею і здвинула весь український 7-мільоновий народ по цей бік рижської лінії до імпазантної боротьби за свою рідну школу. Впрочім і останній Загальний З'їзд „Рідної Школи“ себ-то нотаблів українського шкільництва під Польщею висказався одностайно за всенародним масовим плебісцитом за українською школою.

Отже від слів слід перейти вже до діл, бо час не жде, а ми не сміємо бездільно втратити найближчого речиння шкільного плебісциту!

Докажім і ми розуміння цієї правди, що справа рідного українського шкільництва є для нас найпильніша і найважливіша, та що занедбання цієї справи грозить страшними, прямо необчислимыми, наслідками.

Іван Герасимович.

НАЙНОВІШІ МАТЕРІАЛИ
порукає у великій виборі, фірма
— АНТІН УВЕРА —
Львів, вул. Галицька ч. 10
Філія в Тернополі, Дрогобичі, Стрию.

Десять літ „соціалістичного“ будівництва у Радянському Союзі.

(На основі доповіді В. Куйбишева).

На останній сесії Центрального Виконавчого Комітету Радянського Союзу, яка відбулася в Ленінграді в другій половині жовтня б.ж. року, теперішній економічний диктатор Союзу В. Куйбишев дав огляд радянського будівництва за 10 літ і зробив його підсумки. Доповідь Куйбишева цікава для нас тим, що це авторитетна особа при всім своїм старанні представити в якнайкращому світлі наслідки „соціалістичного“ будівництва в Радянському Союзі мусіла торкнутися також хиб цього будівництва, і хиб ці показались такі великі й страшні, що зовсім проковтнули так звані „здобутки“.

В першій частині своєї доповіді Куйбишев у перебільшено темному світлі малює стан промисловості й сільського господарства бузної Росії перед вибухом революції. По його словах в часі вибуху жовтневої революції по селат майже не залишилося мужеської сили, поля були необроблені, худоба була знищена. На фабриках і заводах майже не лишилося кваліфікованих робітників. Кождий, хоч трохи знайомий зі станом народнього господарства бузної Росії в жовтні 1917 р. мусить призначити цю характеристику Куйбишева невірною. Та він і сам на ній не настоює й не подає ніяких цифр; нова потрібна йому лише для „запідприємств“ підчеркнути

перед яких тяжких обставинах московський пролетаріат героїчно вважався вистити диктатуру в свої руки й яких бласкутих усеїх він досяг за десять літ виконання цієї диктатури.

Для нас далеко цікавіша дальша частина доповіді Куйбишева, де він подає цифри про той страшний занепад всього господарського життя, який стався безпосередньо після жовтневої революції, коли московські комуністи були те справжніми комуністами, коли робітничая класа справді виконувала диктатуру, коли по рецепту Карла Маркса вони руйнували державу, як пережиток буржуазного ладу, і заводили відразу „соціалістичний лад“ декретами про націоналізацію всього приватного майна, як по містах, так і по селат. Очевидно п. Куйбишев ні словом не згадує про добуду диктатури комуністичної партії — він уважає за відповідніше валили все виключно на громадянську війну. Ми пригадаємо лише, що в роках, в яких Куйбишев тепер констатує страшенний занепад всього народнього господарства, більшовики твердили, як твердять і тепер, про його зріст і розвиток під їх пануванням і ставили під стінку кожного, хто наслідком не погоджувався з ними.

А в роках 1919—1920 по авторитетному свідомству Куйбишева, продукція промисловості не перебільшувала 20 проц. передвоєнної норми, а деякі галузі промисловості зовсім залмерли. Число робітників зменшилося майже вдвічі — з 2.400.000 до 1.270.000 чол. Заробітна плата в 1919 р. становила лише одну четверту частину передвоєнної заробітної плати. Зменшилася також продуктивність праці робітників. Замість 2.138 карб. річного виробу продукції на одного робітника перед війною, в 1920 р. припадає лише 467 карб. Транспортний обіг виноситься заледні 23 проц. передвоєнного. Засіяна площа сільського господарства зменшилася на 32 проц., а його гуртова продукція на 40 проц. Скотарство зменшилося на 40 проц., а засіяна площа технічних культур зменшилася в 12—16 разів.

Такі були наслідки, каже Куйбишев, громадянської війни. А ми кажемо — такі були наслідки „негайного заведення“ соціалістичного ладу по рецепті тодішніх комуністів, які ще були марксистами, й викликаемого цим „соціалізмом“ збройного опору селянства.

„В момент найбільшого занепаду продукційних сил країни, — каже Куйбишев, — геніальний Ленін висунув, як план економічного відродження, нову економічну політику“.

На жаль, Куйбишев не хотів сказати, в чому саме полягала план геніального Леніна, а чому він проголосив дурницею всі попередні теорії комунізму. А план цей був зовсім простий, зовсім не геніальний і вже в ніякій мірі не комуністичний. Побачили поаний край комуністичної теорії при її переведенні в практику, побачили, що комунізм за два роки свого панування майже знищив усе робітничу класу й грозна швидко загубило комуністичну партію. Ленін для вратування комуністичної партії й її диктатури почав замість „соціалізму“ заводити звичайний буржуазний і на принципах буржуазної економіки заснований державний капіталізм в сполучі з приватною торгівлею й приватним капіталом. Цього зворотного Леніна й вважачуть комуністи те, що вони досі могли задержатися при владі, хоч зате перестали бути комуністами, а зробилися „ленінцями“.

І дійсно, нова економічна політика а її принципом державної господарки, й допущенням до господарської діяльності приватної ініціативи, дала більшовцям, а на ділі живим силам народу Радянського Союзу, хоч маленьку допомогу налагоджувати зруйноване господарське життя. Змалюванню цих здобутків нової економічної політики й присвячує Куйбишев дальшу частину своєї доповіді. Вона цікава для нас тим, що ми хочемо знову авторитативно ствердити всю неадекватність здобутків і цієї нової „ленінської“ фази будівництва соціалізму. Так наприклад, число робітників зросло на 2 проц. в порівнянні до передвоєнного, а загальний шріб продукції на 6 проц. Засіяна площа сільського господарства майже пішла до передвоєнного стану. Але про партію продукції сільського господарства Куйбишев ні слова не згадує. Зате признається він, що

стан державного бюджету весь час не давав змоги робити потрібні асигнування на залізничний транспорт, і лише в р. 1926—27 основний капітал залізничного транспорту має приріст в 1,4 проц. Мало, що краще стоїть справа з основним капіталом промисловості взагалі. В р. 1924-25 приріст основного капіталу виносив 0,5 проц., в р. 1925-26 — 27 проц., 1926-27 — 9,8 проц. Ліпше в порівнянні з передвоєнним часом передоаляється справа добування торфу, нафти, електрики, сільсько-господарських машин і машинобудівництва взагалі. Та всі ці повідні цифри, які паводять Куйбишев, трать в наших очах осям вагу, бо супроти дальших його висловів вони вказують лише ненормальний і хоробий стан радянської промисловості. І так, Куйбишев, насамперед констатує, що радянська індустрія дає виробу на дуже високим цінам, наслідком чого товари-дежать змагазиривані на складах, не ажажачи на величезний товарний голод населення. Далі, показники промислових ціл весь час стоїть вище від показників сільсько-господарських ціл. Це значить, що економічно держава з місто страшенно вианискує село. На слідком цього затримують економічний розвиток села. Такий факт стверджує й Куйбишев, обговорюючи справу безробіття й браку сировини для радянської промисловості.

„Одно з тяжких явищ нашого господарського життя, — каже він, — це безробіття. Число робітників, що працюють на підприємствах промисловості, у нас рік-у-рік збільшується, та ще швидше збільшується число неза-нятих робочих руи“.

А трохи далі:

„Одно з найтяжчих недуг нашого господарства — низький стан сировинної бази промисловості: розвиток кількох галузей нашої промисловості затримується через відсталий розвиток сировинної бази. Ми в галузі поставили промисловості базових, шкіри, лави все що залежимо від закордонного імпорту, хоч і маємо величезні природні багатства“.

Облява пі лиха — безробіття й брак сировини пояснює Куйбишев загально „проклятою спадщиною колишнього панування поміщиків і капіталістів у нашій країні“, „проклятою спадщиною царської політики в царній сільсько-господарстві“. Але це, на нашу думку, за-недго загальне пояснення, яке нічого не пояснює, бо ми знаємо, що перед війною промисловість не лише забирала значну частину робочих рух з сіл, а і в ще було амамо робітників. А сільське господарство в умовах більшовинського режиму й не може успішно розвиватися, бо з одного боку держава запало вианискує селянство (якравим прикладом, як великий є цей вианиск, є постанови Ц. Вик. Комітету з нагоди 10-ліття революції збільшити від сільсько-господарського податку крім уже записаних 25 проц. селянських господарств додатковше 10 проц. господарств), а з другого боку замало дбає про розвиток сільського господарства. Адеж сам Куйбишев уо-герет своєму твердженню про низький розвиток сільського господарства, декретує:

„треба забезпечити такий розвиток великої промисловості, що перетворював би її на гегемона проти сільського господарства“.

З цього ми бачимо, що більшовики в надалі хотять ставити сільське господарство на другий план, а не значить, що в Радянському Союзі й далі пануватиме безробіття, брак сировини, неадекватні відношення в промисловості й економічне господарювання природних багатствами й працею країни — себ-то в порівнянні з буржуазними країнами — страшна убогість всіх верств населення.

Ми лишаємо на боці пророчтва Куйбишева про дальші перспективи будівництва соціалізму, промисловості, сільського господарства і т. д. в Радянському Союзі — бо сказано: „блаженні віруючі“. Зате наведемо те його авторитативну характеристику добрих і лихих сторін радянського устрою, як такого. На ній преважно адижує Куйбишев бачити в радянському ладі досіамо лише одну добру сторону — можливість „засити максимум панування в промисловому господарстві“. Зате лихих сторін і лих аж забагато:

— Літературний кутюб. «Красная Га-
зета» повідомляє, що на цвинтарі в Ле-
нинграді, де лежать письменники, т. зв.
«Літературні могили» вода з каналів
підіймає чимало могил: найбільше ака-

шени могла Коженарова. — У Цирку призначили вторне нагороду „Готфрида Келера“ у сумі 1000 фр. західно-швейцарською писемницею П. Ф. Рамуа, що має вже 50 літ і пізно почав писати. Його повісті чашують швейцарський по-зут із великою драм. силою. — Відкрили майже рівночасно пуховець двох відомих поетів: Ісена „Комеді кохання“ а й першій редакції і рукописи поези Уайльда „Надувська княгиня“, написані для артистки Мері Андерсон, яка відмовилась узяти в ній участь; поези не була дові виставлена. — Бернард Шоу працює над історичною драмою, якої героєм буде Олівер Кромвель. Шоу сподіється, що не буде першим його твор, про який не будуть але говорити... в Англії.

— **Альохін-Капابلанка.** Ставовище турніра таке: 4 виграних Альохіна, дві Капابلанки, 20 розіграних партій. Особливості партій дають аналіз підставу до висновку, що на майбутнє в міжнародних шахових змаганнях незначимо важко буде оминати самих розіграних, як-що один із гравців не буде опутаний фатальною думкою ініціативи.

Навіть не бачучи
кожна жінка хапає
за туалетне мило

Lukaschika

— Світова всьчина. Дайлберт Паркер представник для переведення ним, репараций по плану Доза приготував рішучий меморіал. — Англі. робітничі партії поставили у парламенті вимогу, щоб виключили урядові недовіра у зв'язку із важкою кризою у вугільній промислості. — У Портсмуті закінчили будову підводної лодки для Сполуч. Держав: найбільшої, яка існує, на 8 офіцерів і 80 моряків. — Льюїс Джордж вибрався в подорож до Бразилії. — У Брюсселі відбулась оригінальна демонстрація: 150.000 осіб, власники готелів, ресторанів, каварень, театрів, кін і всі зайняли в цих підприємствах протестували проти закону, що наказує зачиняти ці підприємства не пізніше як у 1 год. уночі. — За другу половину листопада померло в Парижі 1.011 осіб; на 24 осіб менше середньої цифри за останні роки. — Муж летунки Рут Ельдер, який прилітнув, що він не дозволив своїй жінці вдруге летіти через океан; те саме заявила жінка Левіна, який так полетів. — Берлінська поліція шукає за киномом Гогендого-Ернста за різні опуканства. — У зв'язку із навігою на берлінській біржі, зустрілися алотр. спекулянт Зігел. — Тіло провідника мексиканських повстанців ген. Гомеа, розстріляного федеральними військами, поховали в Мексикі, без ініціативи.

— **Справлення помилок.** У статті „Українські пам'ятки у Відні“ („Діло“, ч. 255) надруковано помилково, що послом царя Олександра у Відні й заступником Росії на віденському конгресі був гетьман Розумовський. Має бути: український гетьман (третій син останнього гетьмана України Кирила Р.) Андрій Розумовський.

— **Освітній З'їзд у Рівному.** З огляду на невірну інформацію подану мабути помилково в ч. 255 „Діла“ з 15. XI. 1927 про Освітній З'їзд у Рівному, будьтоби референтом з точки „Школи до задоволення потреби у „Рідній Школі“ має бути п. Іван Герасимович, повідомляється, що ухвалою Превиді Головної Управи „Рідної Школи“ ще з 4. жовтня 1927 був призначений на референта п. Лев Ясінчук. Тому, що нема причини до зміни попередньої ухвали повідомляємо, що референтом тої справи остає п. Лев Ясінчук. — Головна Управа „Рідної Школи“ І. Кокорудз, голова; М. Струтинський.

Театри.

„Коопер. Український Театр“ під дирекцією І. Стадника (вул. Шахматова), 15-го „Король кави“, оперетка на 3 дії Мілера, в новій постановці. 17-го „Кохання“, п'єса Віллемса, 19-го „Зачароване коло“, Л. Ридла. Початок 7:30 вечером.

Міський великий театр, 15-го „Тоска“, опера. Виступ славного російського тенора Салгана.

Початок 7:30 вечером. Міський „Театр Новості“, 15-го „Найкраща жінка“, оперетка. Початок 7:30 вечером.

Кіно. „Палес“: „У сьомім небі“. — „Лев“ і „Аполло“: „Грав у шахи“.

Відогви й комунікації.

До відома українських адвокатів.

Сходилин Самбірської і Дрогобицької Делегатур вїдбулись в Самборі дня 20 XI. 1927 в год 11-й передполуднем в льоклі „Народної Торговлі“ (Ринку) з отрим денним порядком: 1) Отворення сходилин. 2) Справоздання Самбірської і Дрогобицької Делегатур. 3) Справа зучи Делегатур і вибір делегата. 4) Реферат тов. д-ра Домбчевського: „Організація С.У.А. і фактова преса“. 5) Реферат тов. д-ра Старосольського: „Огляд українського права“. 6) Внески і запити. Участь членів згд. адвокатів і кандидатів адвокатури самбірської і дрогобицької округи обов'язкова. Товаришів стрийської округи на сходилин запрошувється.

Дня 20. листопада 1927 р. в год. 10. рано вїдбулись сходилин українських адвокатів станиславської і коломийської округи в салі Т-ва „Українська Бесіда“ в Станиславо-ві, вул. Голушовського ч. 20, на котрійсіх адвокатів українців тих округ запрошувють Делегатури „Союзу Українських Адвокатів“. На сходилинх резерувати буде д-р Маріян Глущевич зі Львова про сучасний стан кариного права в науці і законодавстві. Поза тим будуть також обговорені професійні справи адвокатського стану і послїдує вибір делегата С.У.А. на станилавську округу.

Обіжники.

до всіх філій й читальн Т-ва „Прогресс“ в краю в справі виборі відпоручників на Загальні Збори Товариства „Прогресс“ у Львові.

Дня 26-го грудня 1927 вїдбується Звичайні Загальні Збори Товариства „Прогресс“ у Львові. По думці § 18 статуту право участі в Зборах з обшачим голо-сом мають: крім членів Головного Виділу головні філії або їх заступники на випадок перешкоди обох, відпоручників філіального Виділу, почесні члени Т-ва, відпоручники звичайних членів Товариства (яони є також членами даної філії „Прогресс“, в районі якої мешкають) і відпоручники читальні.

Всі вище згадані є упованені до участі в Зборах з правом пасивності і активності. Одні тільки відпоручники читальні не мають права пасивного вибору, значить не можуть бути вибраними, коли не є одночасно членами Головного Товариства. Відпоручники членів філій мусять бути членами Товариства „Прогресс“, а тим самим і філій, в районі якої мешкають (належить звернути увагу на вирішення членських вкладок). Відпоручники читальні мусять бути дійсними членами читальні.

Передавання повноважень на особи, котрі мешкають поза місцевістю читальні, недопустимі.

Відпоручників членів Товариства „Прогресс“ вибирає скликаний в тій цілі надзвичайний філіальний Збір по одному на 50 членів, які мешкають в районі даної філії. Кожда навишка над 50 дає право до вибору одного відпоручника більше. Кожда читальня вибирає без огляду на число її членів одного тільки відпоручника. Пригадуючи ті постанови статуту зважає Головний Виділ філіальні й читальні Виділи, щоб всі після одержання цього обіжника зарядили негайно скликання надзвичайних Зборів членів задля вибору відпоручників (про скликання Зборів не треба повідомляти старосту).

Імена і повноваження вибраних відпоручників зі заповненням професії кожного відпоручника з особня належить подати найдалі до 30-го листопада п. р. до відома Головному Виділу разом з точним відписом протоколу зборів, на котрих вибрано відпоручників.

Головний Виділ виготовить для відпоручників спеціальні повноваження і вишле їх кождому відпоручникові разом з легітимізацією на одержання білетової книжки із залізницею. Звертаємо увагу, що вступ на салю, а тим самим і право участі в Зборах будуть мати лише ті відпоручники, які викажуться при вступі на салю нашими повноваженнями. В дні Зборів повноважень не будемо видавати. Так само карти білетової книжки вишлемо тільки відпоручникам.

Ближчі подорожні про місце Зборів та про порядок нарад подасть Головний Виділ всім до відома оповістками в часописках.

Кількість філіальних відпоручників подаю кождій філії до відома особішим ти-сьмом.

Головний Виділ Т-ва „Прогресс“ (З особня пригадується справа звідомлення Крайня пора, щоб читальні й філії виконвали їх й переслали до розпорядності нашої канцелярії).

Канцелярія „Прогресс“.

Лист до Редакції.

ВПов. Пане Редакторе!

Будь ласка помістити в „Ділі“ таку заяву:

Заявляю, що поголоски про зміну моїх політичних поглядів і партійної приналежності є нікчемною вигумкою злобних людей і що я надалі є членом Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Броди, дня 12. листопада 1927.

Володимир Рудницький,
заступник нотаря в Бродях.

Посмертні згадки.

П'єра найдорожша донька Марії і Василя П'єражаків заснула дня 3. листопада 1927 в 5-й весні життя. Похорон відбувся дня 6. листопада п. р. в Тустановичах. 923

Оповістки.

Повітовий Комітет УНДО в Снятині повідомляє, що повітовий народний зїзд організації вїдбується в п'ятницю дня 18. листопада 1927 в 1-й год. поподо в салі „Української Мішанської Читальні“ в Снятині з таким денним порядком: 1) Отворення зїзду, 2) Вибір претидії зїзду, 3) Реферат відпоручника цен-то. комітету УНДО у Львові: а) Про політичне подолання українського народу під теперішню хвилю; б) Про політичні й організаційні завдання УНДО, 4) Вибір Повітового Комітету і відпоручників на Народний крайній зїзд у Львові, 5) Внески і запити. Вступ на зїзд за запрошеннями на основі § 2 закону про збори. Запрошення можна дістати в Комітеті в Снятині. За Повітовий Комітет УНДО в Снятині: о. Йосиф Проць, о. Ілля Опенчук.

Заява. Заявляю отсим, що не підлежну замітів проти п. К. Тимцького, надрукованих в ч. 14 „Покутського Слова“ з 3. IV. 1927 в рубриці дописів. — І. Могильницький, б. відл. редактор 929

III. Звичайні Загальні Збори Т-ва „Медицина Громада“ у Львові вїдбується в медію 29. XI. 1927 в год. 9, в салі XIV. в будинку старого університету при вул. св. Миколая. Порядок нарад: 1) Отворення зборів, 2) Відчитання протоколу, 3) Звіт виділу, 4) Звіт контр. комісії і уділення абсолютної, 5) Вибір нового виділу, 6) Реферат, 7) Внески і запити. — Львів 12. XI. 1927. — За виділ: Б. Макаруша голова, П. Панкевич секретар. 921

Дрібні оголошення.

Всякі роботи годинники (ар-сько-ювіверські) також переобі-ки найдбайлише виконує, найстарша в краю фірма Ю. Домбровський насл. Ю. Домбровський Л. Розважівський Львів, Академічна 2, (Готель Жоржа). Замовлення з провінції полагодуємо негайно. 101 6) 18-2

Артикули гігієнічні висилає дискретно Len Byd-gostec Kafawska, У-країнський шиник даром (зворот порта). 922 1-1

ЛВІРСЬКЕ молоко замонтрактуює на цілодобову доставку „Маслосоюзу“ Львів Косіюшки 1а. Купуємо також всяку кількість сїрського і липового меду. 923 4-5

ЛІВАНІ, хідники, портєри ф'ранки, мебелі матерії по „Альфонсу“ Шлах-данк площа Марії дз 3. 1. листопада 911

ГОДИННИК Ваши буде найліпше нала-влений і найбільшій годинниковій роботі Івана Зальцманрайха, Львів, на Марійська 5. — З провінції просимо сепаратій присилати поштою. — Старомодні дамські годинники перероблюємо на ручні. 3-6 36-2

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг лерініа, серія і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, ГОРОДЕЦЬКА 46.

858 Пересвітлення Рентгеном 9-24

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславові

вул. Собіського 14.

Спеціальність: білі корони, штучні зуби без піднебіння, містки без корон і білення зубів. — Приступні ціни — до-гідні усміха. 27-2

По англійськи

навчився в коротім часі найліпше у

Проф. Harry Gruen'a

основатка найновішої і найліпшої методи.

Львів, вул. Рутавського 16.

Ціна курсу 4-6 місяців виносить 7 з 0 л.

891 місячно. Зголосися негайно. 2-4

Вже вийшов усіма повитуваний

історичний роман

п. старницького

„Розбійник

КАРМЕЛЮК“

Ціна примірника I. часть 4:50 зол.

II. 4:50 зол.

на порто треба доплатити 50 сот.

Ця книжка повинна знайтися не тільки в кождій читальні, але також у кождій хаті!

Замовляйте скоро — наклад дуже малий.

Адресувати: „Українська Кни-гарня й Антиквари“, Львів,

910 вул. Рутавського 23 1-3

Найбільша в краю фабрика дзвонів

Братів ФЕВЧУНСЬКИХ

в Калуші, вул. Сівецька ч. 14.

в Перемишлі, вул. Красівського ч. 63.

відливає на замовлення дзвони гармо-нічні і поодинокі, а постійно удержує на складі злив 200 штук готових дзвонів у вазі від 10 до 600 кг.

Ціни приступні — сплата ратами. 37-2

225

Ціни приступні — сплата ратами.

37-2

Чи розумієте вагу кооперації?

Якщо так, то Ви будете купувати набіл, головню

найліпше десерове масло

тільки в склепах

„МАСЛОСОЮЗУ“

Львів:

Ринок ч. 10. — Костюшки 1. а. — Саліги ч. 21.

Зіблікевича ч. 49. — Жовківська ч. 11.

Стрий Станиславів Колонія

Шевченка ч. 5. Собіського ч. 28. Шевченка ч. 25.

Тернопіль Перемишль Самбір

Міцкевича ч. 41. Ринок ч. 23. Костюшки ч. 11 а.

Дрогобич Зеленаька Яремче

Стрийська ч. 14. (сезоново) (сезоново)